

Otakar Borůvka

Bratislava

In: Zdeněk Třešňák (author); Petra Šarmanová (author); Bedřich Půža (author): Otakar Borůvka. (Czech). Brno: Nadace Universitas Masarykiana v Brně, 1996. pp. 120--123.

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/401290>

Terms of use:

© Masarykova univerzita

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

---

problémy čekajícími na řešení a metodami na uplatnění, soustřeďuje kolem sebe spolupracovníky, jež uvádí do vědecké práce a jim obětavě pomáhá, vnáší plný život do odbočky JČMF, organizuje s velkým předstihem pedagogickou činnost, usiluje houževnatě a bojovně o plné personální obsazení, píše knihy a skripta a při tom všem se pečlivě stará o každého jednotlivého studenta svěřeného jeho péči.

Bohatýr duchem, stojící vysoko nad malými věcmi všedního života, nesmírně pracovitý, zatížený nesčetnými úkoly vědeckými i veřejnými a přece nikdy si nestěžující, neobyčejný člověk bystrého postřehu a současně lidsky prostý a citlivý spíše k jiným než k sobě samému, laskavý otec rodiny. To byl Eduard Čech, jak se jevil nám, kteří jsme ho znali téměř po celou dobu jeho života. Je-li Matyáš Lerch symbolem tradice naší matematické vědy, představuje Eduard Čech rozmach našeho dneška naplněného tvořivým životem a optimistickým pohledem do budoucna“.

Bratislava

Když v roce 1946 profesor Juraj Hronec, tehdejší profesor SVŠT v Bratislavě, hledal na brněnské univerzitě dobrovolníky pro výpomoc v přednáškách na bratislavské přírodovědecké fakultě, neváhal jsem ani chvíli a přihlásil jsem se. Přes všechny dějinné peripetie provázející uplynulá léta, nelehké ani pro samotné slovenské vysoké školství.

Bratislavská přírodovědecká fakulta byla zřízena teprve v roce 1940, tedy v době uzavření českých vysokých škol německými okupanty. Dříve, až do roku 1938, na Slovensku neexistoval samostatný matematický ústav. Teprve v tomto roce byla v Košicích zřízena Slo-

---

venská vysoká škola technická, jejímž prvním rektorem se stal právě Juraj Hronec, který do té doby působil na brněnské technice.

Ovšem známé historické události byly příčinou velmi těžkých začátků tohoto ústavu – během několika málo měsíců se škola stěhovala z Košic do Prešova, Martina, až konečně v září 1939 definitivně zakotvila v Bratislavě. To už ovšem vznikl samostatný Slovenský štát, vypukla druhá světová válka, na mapě světa se objevil Protektorat Böhmen und Mähren, Československou republiku poprvé rozdělila státní hranice a znemožnila společné dílo.

Matematický ústav přírodovědecké fakulty tehdejší Slovenské univerzity byl zřízen až v roce 1944, a koncem roku 1946 měl pouhých 13 inventárních čísel a 58 odborných knih. Přednášející tvořili jakousi personální unii se SVŠT – uvádím tyto podrobnosti jen proto, aby si čtenář mohl udělat úsudek o rychlém růstu matematického života na Slovensku po druhé světové válce, rozvoje, který co do intenzity vědecké práce v matematice zaujímal v době rozpadu Československa jedno z předních míst v republice.

Myslím, že na tomto rozvoji mám malý kousek zásluh i já.

Přednášky v Bratislavě jsem zahájil už v letním semestru v roce 1947 a dojížděl jsem tam naprosto pravidelně až do konce školního roku 1957/58. Tedy jedenáct a půl roku, a – aniž bych to chtěl zdůrazňovat, protože tyto věci byly pro mne vždycky vedlejší, ale musím to připomenout v zájmu objektivity a dokreslení tehdejšího mého zaujetí pro věc – přednášel jsem v podstatě zadarmo. Dnes by to byl takřka anachronismus.

Jenže já jsem ke Slovákům měl vždycky velmi krásný vztah, vypestovaný už v mládí. Jako malý hoch jsem často chodíval se svým tatínkem na dlouhé procházky, při nichž jsme hovořili o všem možném, a když jsme se vypravili směrem k Veselí nad Moravou a pozorovali kopce na obzoru, tatínek často říkával: „Pozorně se dívej, tam za těmi kopci, kterým se říká Bílé Karpaty, žijí naši bratři Slováci v těžkém kulturním a politickém útlaku.“

Vůbec vždycky mluvil o Slovácích velmi krásně, a to ve mně vy-

---

přestovalo jakousi náklonnost k nim. Takže když se objevil profesor Juraj Hronec, znovu opakuji, neváhal jsem ani chvíli. A mám na tu dobu skutečně ty nejkrásnější vzpomínky. Na Slovensku jsem se setkával s mladými, vědy dychtivými, nadanými a charakterními lidmi, které jsem si velmi oblíbil. Mnozí z nich jsou profesory na vysokých školách a dnes už pomalu odcházejí do důchodu. Působí nejen v Bratislavě, ale i v Žilině, v Košicích . . . po celém Slovensku. Velmi mám rád nynějšího děkana MFF v Bratislavě profesora a slovenského akademika Michala Greguše, s nímž mě pojí to nejlepší přátelství. Přátelských svazků tam mám ovšem skutečně velmi mnoho, a myslím, že opravdu upřímných.

Neomezoval jsem se totiž jen a pouze na odborné přednášky, ale snažil jsem se, abych nejen já, ale co nejširší kolektivy českých a slovenských matematiků navázaly co nejužší kontakty, neboť jsem přesvědčen, že jen takovými cestami spolupráce a vzájemné důvěry lze dosáhnout největších úspěchů v práci.

Rád bych při této příležitosti s největší úctou vzpomněl památky profesora Juraje Hronce, který v rozhodující míře přispěl svou všestrannou činností k vynikajícím úspěchům matematických věd na Slovensku. Byl jsem nesmírně zarmoucen, když mi 2. prosince 1959 náš společný přítel dr. Sypťák z Bratislavy oznámil smutnou zprávu, že 1. prosince večer profesor Juraj Hronec zemřel.

4. prosince 1959 jsem se s ním v aule bratislavské univerzity jménem rektora a vědecké rady Masarykovy univerzity v Brně, její katedry matematiky i jménem svým naposledy rozloučil smutečním proslovem nad jeho otevřenou rakví. Přátelství s ním, a to není prázdná fráze, trvá, neboť se upevnilo ve spolupráci s jeho žáky.

A velmi si vážím zmínky v oficiální publikaci „Univerzita Komenkého v letech 1945 – 1955“, kde na straně 449 stojí:

„Od začátku letního semestra studijního roku 1946–1947 Matematický ústav získal na trvalé suplovanie matematiky dr. Otakara Borůvku, profesora Masarykovej uni-

---

vezity v Brně. Od toho času profesor Borůvka tieto prednášky konal stále bezplatne a nezištne, začo mu aj na tomto mieste slovenský matematický dorast, o ktorý sa tak veľmi stará, ako aj katedra matematiky Univerzity Komenského vyslovuje vrelú vďaku.“

Matematické výlety

Téměř hned na počátku svého působení na Slovensku jsem si vymyslel a začal organizovat společné výlety českých a slovenských studentů i profesorů matematiky, neboť jsem pojal jakousi ideu, pravděpodobně přejatou opět už od svého tatínka, že je třeba všemi způsoby podněcovat oba naše národy k posilování vzájemného přátelství. A současně jsem měl pocit, a myslím, že správný, že máme mnoho společných zájmů, a nejen matematických, že se vlastně potřebujeme sdružovat, protože „jsme jedné krve, ty i já“, abych použil oblíbeného a v tomto případě výstižného citátu z Knihy džunglí; máme společný jazyk, nejen ten mateřský, ale i matematický – a snad proto jsme jim říkali „matematické výlety“.

A samozřejmě jak jinak, i do této činnosti jsem se pustil se vsí vervou. Dokonce – a nejen v zájmu věci, ale s opravdovou radostí – jsem si opatřil i tahací harmoniku a naučil jsem se na ni docela obstojně hrát. Koneckonců muzika mně nebyla nikdy vzdálená a pěkné a melodické, i když jednoduché písničky třeba na známou melodii se na takových výletech dobře zpívaly.

Tak kupříkladu jednou z nejoblíbenějších (a zdaleka nejen mou) byla poučná balada O svini a pávu. Měla i svůj „kolorit rozpustilosti“, prostě legrace: